

M

еја интервју

**ЕЛЕОНОРА МАНОЈЛОВСКА,
МЕНАџЕР НА "SVEM ENGINEERING"**

**СЕ
КО
НАЈДОБ**

РИОЗНИОТ ПРИСТАП И РАБОТАТА Е РИОТ ПАТ ДО УСПЕХОТ

Елеонора Манојловска е менаџер на фирмата од 1990 година, и е прв и единствен менаџер на "Свем инженеринг". Ова не ѝ е прво вработување и веќе 20 години од работниот стаж минува исклучително во приватниот сектор.

И покрај приватниот ангажман за двете деца, значителна обврска ѝ е развојот на "Свем инженеринг", зашто нејзиниот опстанок е сконцентриран исклучително за компанијата. "Свем инженеринг" ѝ го одзема времето до 15 часот, а потоа се насочува кон семејството. За разлика од некои други менаџери, кои се жалат дека работат по 24 часа, таа тврди дека со добра организираност може сè да се постигне, па да се има и време за блиските.

Таа веќе 17 години успешно раководи со 16 вработени, кои редовно земаат плата, чија просечна висина е околу 13.000 денари, што во времето кое го живееме мора да се смета за успех, како нејзин личен, така и на целиот тим.

Какви се моментните економски услови во кои работат малите и средните претпријатија во земјавата?

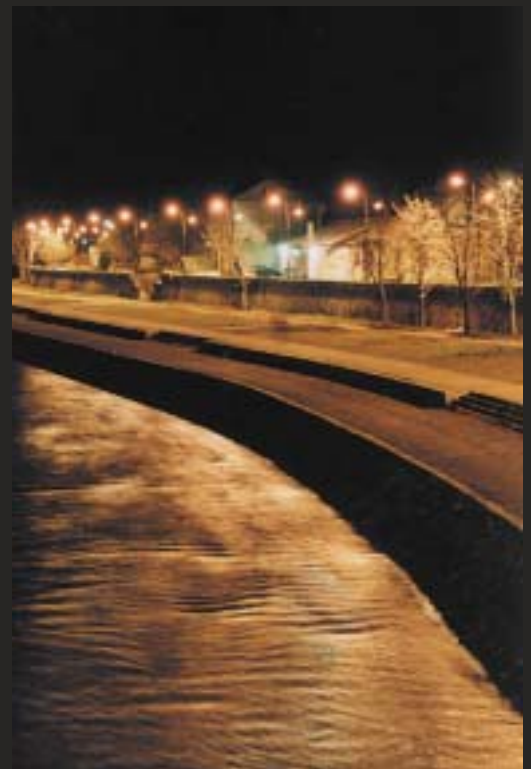
МАНОЈЛОВСКА: Мислам дека секаде во земјавата се чувствува беспарицата. Сè тоа им оневозможува на малите, па дури и на големите претпријатија да ја организираат и да ја завршат работата во согласност со замислената концепција. Ние лично како фирма, која директно зависи од инвестициите на локалната самоуправа, тоа го чувствуваме токму заради фактот што во нашата дејност се вклучени електрификацијата и реконструкцијата на уличното осветлување. Работиме за општините кои, најверојатно на свој начин, се обидуваат да дојдат до средства, кои ќе можат да ги вложат во делот на инфраструктурата, а тоа е она што нас не засега. Општините кои финансиски се поситуирани, значи побогатите, ги препознаваме и по тоа што повеќе инвестираат, а и кога го прават тоа, сепак инвестициите се со поголем квалитет, во пософистицирани осветлувања, додека другите - посиромашните општини се трудат да го обезбедат само најосновното. Поточно, настојуваат да им обезбедат елементарни услови на луѓето, да можат полесно да се движат, значи градат тротоари, поправаат улици, а за електриката малку им останува.

Како ја оценувате децентрализацијата во локалната самоуправа? Дали според Вас, таа е добра и ќе се одрази со зголемен обем на работа? Какво е Вашето искуство со градоначалниците?

МАНОЈЛОВСКА: Сметам дека е добро тоа што се прави во однос на децентрализацијата, затоа што сега секоја куќа има свој домаќин и секој домаќин ќе си ја покаже својата работа. Тоа ќе им овозможи поголем фронт и независност на самите општини, како и на градоначалниците за да ја креираат својата работа. Мислам дека креирајќи ја својата општина градоначалниците го задржуваат правото да инвестираат и да работат со проверени фирми, кои не им се наметнати од државата, кои можат да ги изберат по сопствено искуство кога станува збор за квалитетно и проверено работење.

Разговорот го водеше:
Арсен КОЛЕВСКИ

основана во 1984 година, во форма на приватен дуќан. Значи, од 1984 година семејството Манојловски почнува самостојно да опстојува, преку сопствениот труд и капитал. Ја основа мојот татко Саве Манојловски, го внесе тоа бизнис чувство во моите гени за да сфатам дека таа дејност е работа со која ме задолжи, за со генерации да ја чуваме и да ја носиме. Од 1990 година, со Законот за претпријатија се овозможи да се регистрираме како претпријатие и бев почестена со тоа што ми се даде доверба да застанам на чело на "Свем инженеринг". Почнавме со 4 вработени, а денес кај нас работат 16 лица. Фирмата брзо еволуираше и го зголемуваше својот кадар, ја зголемуваше механизацијата и стручноста со која располага. Оттогаш се купени сите возила, односно камиони, алати и разни помагала, комбиња со платформи за да можеме непречено да ја вршиме својата дејност. Се трудејме, со севкупно вложување во капацитетите на фирмата, да бидеме конкурентни на ова подрачје и непречено да ја извршуваме работата, како во градот, така и во руралните средини токму со помош на таа механизација.

Каде сè работевте и кои Ви се позначајни изведби?

МАНОЈЛОВСКА: Ако ги спомнеме првите почетоци, работевме уште од 1984 година, и тоа во сите републики на поранешна Југославија, почнувајќи од Србија па сè до Словенија. Кога Република Македонија се осамостои се задржавме само на овие простори. Претежно работиме во Скопје, но сме работеле и во други градови. Еве, деновиве сме ангажирани во Би-

СИГУРНОСТ

Сакам да потенцирам дека досега на нашите вработени платата не им задоцнила, ја добиле до петти во месецот. Покрај ова, тие го добиваат својот законски надоместок за храна и за превоз, имаат годишен одмор и сè она што им следува по законот.

Но, паралелно со ова, поради нашата специфична дејност, сите вработени се животнно осигурани во осигурителната компанија "Вардар осигурување". А дека водиме континуирана сметка за нашите вработени доказ претставува и фактот што на работниците два пати годишно им обезбедуваме летни и зимски одеа, како и целата потребна ХТЗ опрема. Сметам дека ваквиот пристап кон вработените е реткост и во многу поголеми и финансиски посилни приватни фирми во Македонија, но јас никогаш не помислувам да штедам на сметка на работниците.

тола за потребите на "Технички гасови", потоа работевме со поранешното Електростопанство, подружница "Електро Скопје", како и други подружници низ Македонија. Од 1990 година сме први подизведувачи на "Електро Скопје". Работиме и во делот на уличното осветлување. Она што го работевме и го работиме за Електростопанство претежно се далноводи, трафостаници и други помошни објекти, кои ги нарачуваше "Електро Скопје". Списокот на завршени работи е толку долг што нема ниту време ниту место да се набројат сите наши досега завршени објекти. Генерално, работиме од монтажа на трафостаници, изведуваче далеководи и нисконапонски мрежи, до осветлување на улици, паркинзи, паркови и сл. Покрај

Дали во Вашата дејност ја чувствуваат конкуренцијата, односно мислите ли дека одредени градоначалници работат само со исти фирми? Какво е Вашето искуство со тендерите?

МАНОЈЛОВСКА: Конкуренцијата е добра и секогаш треба да постои. Не знам по кој основ и на каков начин се избираат фирмите, но нескромно ќе кажам дека неколку фирми кои постојат со години, паралелно со нас, го заслужуваат своето место и тие треба да работат. Во оваа прилика би сакала да потенцирам дека голем проблем ни претставува должината на тендерските постапки.

Која е личната карта или профилот на Вашата компанија, како почнавте, со колку вработени стартувавте и каков пат изодевте до денес?

МАНОЈЛОВСКА: Значи, "Свем инженеринг" пред себе има долга биографија, постоеше во друга форма, како што дозволуваше законот во тогашна Југославија. "Свем инженеринг" е

ова, изведуваме индустриски и електроинсталатерски работи, а вршиме и секаков вид ископи.

Сите сме сведоци дека во земјава владее општа беспарица. Како оди наплатата и колку тоа е клучно за малите и за средните претпријатија, како со другите фирми така и со локалната самоуправа?

МАНОЈЛОВСКА: Никому не можеме да му забележиме кога не може да ги плати своите обврски и почнавме да се соживуваме со севкупната ситуација, како староседелци во овој приватен бизнис. Значи, успехот на еден менаџер и на еден цел тим кој стои зад него, е да се снајде и во такви услови да работи. Народски кажано, од едно во друго ќе прелееш, инвестираш од еден наплатен објект во друг, за да можеш цело време да опстојуваш и да ги финансираш објектите за да не дојдеш во ситуација да кажеш - јас немам сила да го изработам. Наплатата е тешка, но за сè има оправдување. Најбитно е тоа дека парите кои ќе пристигнат од наплатата прво се за да се платат давачките кон државата и вработените, а сè друго потоа останува интересен и голем проблем на менаџерот, односно како тој ќе се снајде понатаму.

Рековте дека со тек на растењето на фирмата набавивте многу опрема. Дали неа ја набавивте со Ваши средства или со банкарски, и какво е Вашето искуство со банкарскиот сектор?

МАНОЈЛОВСКА: Што се однесува до нашето искуство со банките, никогаш досега не сме побарале помош од некоја банка за таа да застане зад нас. Можам слободно да се пофалам дека во ниту еден момент сме немале блокада, зашто нашата политика кон банките е искрена и отворена.

Сакам да кажам дека никогаш не сме побарале помош од банките, кредитирање никогаш не сме имале, а целата акумулација е со наши средства, зашто со долгогодишната работа постојано сме вложувале во опремата.

Сега е време кога се најавува либерализација на банкарските камати. Дали можеби наскоро планирате да земете кредит за некој поголем чекор?

МАНОЈЛОВСКА: Дејноста со која ние се занимаваме, целосно технички ни е покриена, односно досега успеавме да ги обезбедиме сите потребни средства. Значи, ја имаме севкупната опрема која ни е потребна и таа одлично функционира, така што немаме потреба за некои поголеми и нови зафати. Она што се очекува од нас секогаш успеваме да го завршиме со опремата која досега сме ја обезбедиле.

Во Вашиот сектор, во малите и во средните претпријатија во кои и Вие спаѓате, дали постојат шанси да се заработи и да се вработат нови луѓе со оглед на состојбите во државата. Кои се Вашите искуства?

МАНОЈЛОВСКА: Би било неблагодарно да кажам дека не може да се заработува. Рецептот за да опстоиш 20 години на пазарот сигурно е - добро и домаќинско работење. И секогаш кога би се зголемувал капацитетот на работа, има простор да се вработуваат нови луѓе. Но, во државава, во вакви услови, никогаш не е извесно и никогаш не зависи од тебе дали ќе можеш да одиш понатаму, односно дали ќе имаш повеќе или помалку работа. Сè се случува преку ноќ. Значи, се случува одеднаш да имаш многу работа, а може да се случи преку ноќ и да снеса работа.

Но, во услови на зголемен обем на работа секогаш постои простор за нови вработувања. Тоа најдобро се гледа преку нашиот случај, кога почнавме со 4 вработени а дојдовме да имаме 16 лица на платниот список, а во меѓувреме некои веќе и дочекаа пензија во нашата фирма. Тоа е доказ дека има можност да се работи и секогаш сум отворена за квалитетни и вредни кадри и луѓе кои сакаат да ја работат оваа работа. Затоа сметам дека во оваа насока може и државата да интервенира, за уште повеќе да се олесни дејноста на малото стопанство кај нас. На пример, со намалување на давачките, како Данокот на додадена вредност, потоа со зголемување на фондот на парите на локалната самоуправа преку нови инвестиции, со влез на странски донации, финансирање проекти и сл. Покрај ова, со засилен влез на странски директни инвестиции може лесно да се зголеми понудата на работа, за што ќе можат да конкурираат и малите и средните претпријатија.

Сметате ли дека државата и општините доволно инвестираат и каков е Вашиот став околу новите инвестиции?

МАНОЈЛОВСКА: Мислам дека во согласност со финансиските можности со кои располагаат општините, тие инвестираат, но секоја за себе има свој приоритет. Но, морам да кажам дека некои општини немаат ниту основни и елементарни работи, како што се, фекалните канализации и слично, и мислам дека тие ги решаваат многу побитните работи за населението, отколку да ја "шминкаат" својата општина со цвеќиња, осветлување, клупи итн. Значи, луѓето живеат во многу потешки услови, но мислам дека градоначалниците се трудат да им обезбедат основни услови на живеење на граѓаните.

Вашата фирма е во електроструката. Сороботувате со "Електро Скопје". Од неодамна "Електро Скопје" и ЕСМ имаат нов странски сопственик. Дали кај нив забележувате нов стил на работа?

МАНОЈЛОВСКА: Па, веќе имаме сознание дека се менуваат некои стари навики и мислам дека се подобрува и квалитетот во работата и менаџирањето воопшто, а напредок има и со доделувањето нова работа. Мислам дека тие ќе проценат кои фирми се добри за соработка со нив и ќе ги елиминираат сите фактори кои претходно влијаеле во избирањето на фирмите со кои ќе работат. Уверена сум дека Австријците ќе го извадат квалитетот како приоритет и тоа ќе биде правило за сите со кои тие во иднина ќе соработуваат. Веќе направија ново реструктурирање.

Се случи и една добра работа, што е нов момент. Па, така, согласно Законот за енергетика од 2006 година, досега сите приватни трафостаници ги градеа самите инвеститори, а отсега "ЕВН" ќе ги стави под своја рака. Во иднина тие ќе ги градат сите трафостаници. Пред сè, зашто само тие имаат таква лиценца. Сметам дека ќе се воведат ред во квалитетот на монтажа на трафостаници и на севкупната мрежа.

Во овој транзиционен период кај нас се отворија премногу фирми. Според Вас, дали по 16 години сега е времето кога некои фирми навистина успеаја да се профилираат во Вашата електроструктура?

МАНОЈЛОВСКА: Не само во нашата бранша, туку секаде се отворија многу фирми, но јас сè уште верувам дека квалитетот мора да остане на површина. Затоа што секој, било фирма-инвеститор или општина, која е нарачател на работата во непроверена фирма или, пак, измислена фирма, ќе мора некаде да се оправда за тоа што го избрале. Затоа следниот пат нема да се случи да се ангажира непроверена фирма и брендovите ќе останат брендovи како во електриката, така и во сите бранши. Јас верувам во изборот на квалитет и на стручност.

Колку за илустрација, целата механизација е само за наши потреби и за потребите на "Свем инженеринг" и секаде каде што ние директно ги изведуваме работите.

Ние работиме само директно со инвеститорите. Никогаш не работиме како подизведувачи на други приватни фирми. Во моментот работиме со "Технички гасови" и имаме долгогодишна соработка со нив. Ние со нив се покажавме како квалитетна фирма уште пред десет години и таа соработка трае до денес. Одамна сме препознатливи по квалитетот на завршената работа. Ние сме пример на тим кој победува.

Кои се Вашите планови за иднина и на што планирате годинава да работите?

МАНОЈЛОВСКА: Во моментот траат сите отворени повици за јавни набавки, бидејќи целата локална самоуправа на почетокот на годината прави претквалификација. Значи, за нас ова е најмртот период, кога не сме моќни ништо да направиме во однос на зголемување на обемот на работа.

Морам да кажам дека постапката во согласност со Законот трае долго. Сè зависи од тоа каде ќе се квалификуваме, колку работа ќе се отвори и нашите планови всушност зависат од туѓите планови. Сè уште во ни една општина не се завршени тендерите, со никого немаме потпишани рамковни договори ниту, пак, ги знаеме програмите на општините, за што сè имаат предвидено.

Од тековните обврски сега работиме за "Технички гасови" во Битола, на еден далновод и на една реконструкција на трафостаница во самиот погон во дирекцијата.

Сакам да напомам дека активностите околу јавните набавки траат премногу долго. Иако огласот за јавната набавка трае 40 дена, во реалноста се случува целата постапка да потрае и до три месеци.

На тој начин, оперативата која работи преку тендери поврзани со локалната самоуправа губи златно време во оперативниот дел, само заради тоа што премногу долго траат јавните повици. Морам да кажам дека премногу денови се изгубени во една претквалификација. Зошто ми се мене 42 дена да се одлучам да поднесам документи. Сите тие работи можат да се завршат за две седмици.

